

IO6 – Usmernenie pre akreditáciu

Erasmus+ Partnership for Creative Apprenticeships (P4CA)

2019-1-UK01-KA202-061952

ANALÝZA SITUÁCIE NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Krajina: Slovensko

Pripravila: RRA SP

1. Stručný úvod k národnému kontextu OVP

Systém OVP je na Slovensku tradične založený na školskom vzdelávaní. V minulosti existovalo silné prepojenie škôl a pridružených podnikov. Typickým prvkom OVP na školách bola alternačná odborná príprava, ktorá bola rozdelená na teoretické vzdelávanie a prax, ktoré často prebiehalo v priestoroch podniku. Transformácia hospodárstva v 90-tych rokoch viedla k prerušeniu takejto spolupráce, pretože noví majitelia pôvodne štátnych podnikov nemali záujem o poskytovanie OVP, a to aj kvôli chýbajúcej podpore spolupráce medzi školou a podnikateľským prostredím. Následne došlo k zníženiu počtu vyškolených pracovníkov, ich registrácia na úradoch práce, čo viedlo k zmenám požiadaviek na trhu práce. Spolupráca škôl a podnikov sa obnovila a začali sa medzi nimi uzatvárať zmluvy o poskytovaní praktickej časti OVP. V roku 2015 bol zavedený duálny systém OVP, založený na individuálnych zmluvách uzatváraných medzi praktikantmi a spoločnosťami o poskytovaní odbornej praxe pod dohľadom príslušnej spoločnosti, ktorá je doplnená teoretickou výučbou na školách, vychádzajúcej zo zmluvy uzatvorenej medzi školou a danou spoločnosťou.

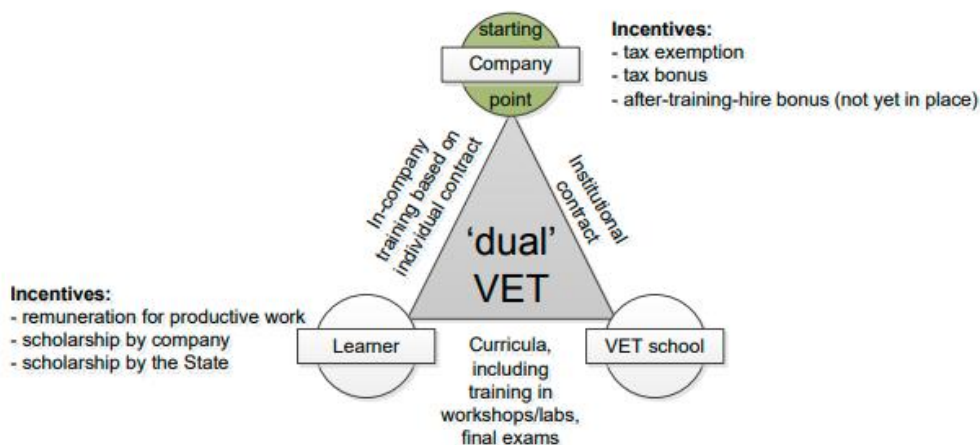
Stredoškolské vzdelávanie pozná tri formy poskytovania OVP:

1. **Školské vzdelávanie**, obsahujúce teoretickú a praktickú časť, ktoré prebiehajú na pôde školy;
2. **Kombinovaná schéma** – vzdelávanie realizované v školách, pričom časť praktického vzdelávania je skupine študentov poskytovaná podnikom, a to na základe zmluvy o poskytovaní odborného vzdelávania a prípravy uzatvorenej medzi školou a príslušným podnikom

3. **Duálne OVP**, založené na individuálne uzatváraných zmluvách medzi učňom (alebo jeho rodičom) a podnikom o poskytovaní praktického vzdelávania a na zmluvách medzi školou a podnikom o duálnom OVP, ktoré obsahujú podrobnosti o zdieľaných kompetenciách v rámci poskytovania duálneho OVP (zmluvy o duálnom vzdelávaní).

Kombinovaná schéma vzdelávania je výrazne využívaná a v mnohých prípadoch sú podniky intenzívne zakomponované do odbornej prípravy, takže je často považovaná za ekvivalent, alebo dokonca je označovaná ako duálne OVP. Duálne OVP je v súčasnosti masívne podporované zo strany médií a fondov EÚ, avšak napriek postupnému rastu zostáva naďalej personálne poddimenzované. Z celkového počtu 41 622 žiakov, ktorí v septembri 2018 nastúpili na stredoškolské štúdium, iba 1 615 (3.9%) sa rozhodlo pre duálne OVP a uzatvorilo zmluvu s príslušným podnikom. V septembri 2021 bolo v systéme duálneho OVP zaregistrovaných 9613 študentov, 1627 certifikovaných pracovných pozícií, 2872 pracovísk poskytujúcich prax a 212 stredných odborných škôl¹.

Schéma duálneho systému OVP na Slovensku:

Source: Cedefop.

Do roku 2009 neexistovala žiadna právna úprava OVP. Zákon o OVP (184/2009) bol prvým špecifickým legislatívnym dokumentom, významným pre zavedenie úplne novej architektúry

¹ <https://www.teraz.sk/slovensko/kuzma-uplatnenie-dualistov-je-o-25-le/595899-clanok.html>

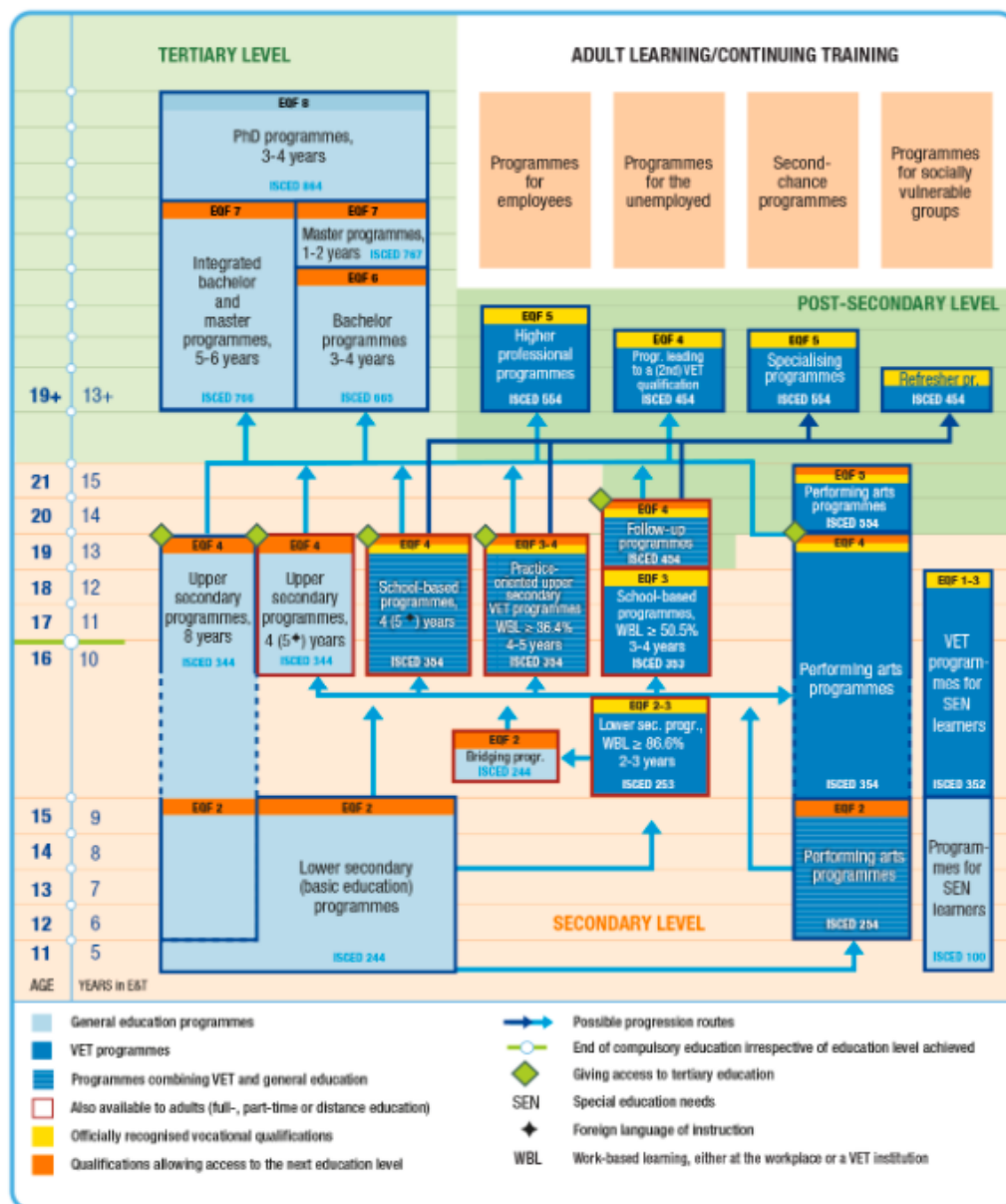
riadenia OVP. V roku 2015 bol tento zákon nahradený novým Zákonom o OVP (61/2015), ktorý zaviedol slovenskú verziu duálneho OVP. Novela zákona z r. 2018 sa zamerala na posilnenie úlohy zástupcov zamestnávateľa a na zavedenie fiškálnych motivačných faktorov, ktoré slúžia na získavanie podnikov (najmä MSP) a ich zapájanie sa do poskytovania duálneho OVP.²

Schéma systému OVP na Slovensku³

2

https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2018/international_mobility_apprenticeship_Slovakia_Cedefop_ReferNet.pdf

³ <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/slovakia>

NB: ISCED-P 2011.
Source: Cedefop and ReferNet Slovakia, 2019.

Dlhodobá kritika kvalifikačnej sústavy viedla k návrhu vytvorenia “menších” kvalifikácií a možnosti akumulácie prvkov výstupov zo vzdelávania. Následne vznikol návrh na vytvorenie štvrtého podrámca Slovenského kvalifikačného rámca, ktorý obsahoval kvalifikácie požadované trhom práce a zameriavajúce sa na výstupy zo vzdelávania, ktoré sú priamo prepojené s relevantnou pracovnou pozíciou. Tento štvrtý podrámec bol zaradený do Slovenského kvalifikačného rámca a obsahuje druh kvalifikácií známe pod menom odborné kvalifikácie.

Slovenský národný kvalifikačný rámec (SNKR)

Úroveň SNKR	Typy kvalifikácií	EQF úroveň
8	diplom + osvedčenie o štátnej skúške + doplnok k diplomu	8
7	diplom + osvedčenie o štátnej skúške + doplnok k diplomu osvedčenie o kvalifikácii	7
6	diplom + osvedčenie o štátnej skúške + doplnok k diplomu osvedčenie o kvalifikácii	6
5	maturitné vysvedčenie + výučný list maturitné vysvedčenie Osvedčenie o pomaturitnom štúdiu (maturita) + diplom osvedčenie o kvalifikácii	5
4	maturitné vysvedčenie + výučný list maturitné vysvedčenie osvedčenie o kvalifikácii	4
3	osvedčenie o záverečnej + výučný list	3

SKKR levels	Qualification types	EQF levels
	Certificate of qualification (<i>Osvedčenie o kvalifikácii</i>)	
2	Lower secondary education certificate with supplement (<i>Vysvedčenie s doložkou</i>) Certificate of final exam (<i>Vysvedčenie o záverečnej skúške</i>) + Certificate of apprenticeship (<i>Výučný list</i>) Certificate of qualification (<i>Osvedčenie o kvalifikácii</i>)	2
1	Primary education certificate with supplement (<i>Vysvedčenie s doložkou</i>)	1

Source: Adapted from Annex 2 of the *Referencing report of the Slovak qualifications framework towards the European qualifications framework* (State Vocational Education Institute, 2017).

Slovenský vzdelávací systém a systém odborného výcviku zahŕňa:

- Predškolské vzdelávanie - Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania (ISCED 0);
- Integrované primárne (štvorročné, ISCED 1; EQF 1) a nižšie sekundárne všeobecné vzdelávanie (päťročné, ISCED 2; EQF 2), na národnej úrovni označované ako základné vzdelávanie);
- Nižšie sekundárne OVP (ISCED 2; EQF 2-3);
- Vyššie sekundárne všeobecné vzdelávanie (ISCED 3; EQF 4);
- Vyššie sekundárne OVP (ISCED 3; EQF 3 a 4);
- Postsekundárne neterciárne OVP (ISCED 4 a 5; EQF 4 a 5);
- Akademické vyššie (terciárne) vzdelávanie (ISCED 6 až 8; EQF 6 až 8).

Vytváranie postsekundárnych programov OVP a terciárnych profesných bakalárskych štúdií predstavuje v súčasnosti výzvu, na čo upozorňujú odborníci, ktorí sú podporovaní príslušnými orgánmi a európskymi fondmi.

2. Vzťah k európskym systémom a rámcom

Slovensko má vysokú mieru zamestnanosti čerstvých absolventov vzdelávania a relatívne nízku mieru zamestnania tých, ktorí predčasne ukončili štúdium a odborný výcvik (81.5% a 9.3% v roku

2017)), hoci hodnota druhého údaj sa postupne zvyšuje. Podľa niekoľkých ďalších kľúčových indikátorov je slovenský systém vzdelávania a odborného výcviku v porovnaní s priemerom EÚ menej výkonný. Výzvami súčasnosti sú potreba skvalitnenia vzdelávacích výstupov a zvýšenie kvality a rovnosti prístupu k vzdelávaniu.

Napriek tomu, že slovenské vzdelávanie zostáva pod priemerom EÚ, pomer výsledkov terciárneho vzdelávania sa v posledných rokoch zvýšil (34.3% v roku 2017, v porovnaní s priemerom EÚ 39.9%). Nová 10-ročná stratégia vzdelávania, Národný program rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy 2018-27⁴, bola prijatá v júni 2018. Obsahuje program komplexnej dlhodobej reformy na všetkých úrovniach systému vzdelávania a odbornej prípravy. Pri vyššom vzdelávaní je cieľom zvyšovanie flexibility, posilňovanie kvality a prepojenie systému s európskymi usmerneniami pre akreditáciu. Novela zákona o vyššom vzdelávaní a nový zákon o zabezpečovaní kvality vo vyššom vzdelávaní boli schválené v roku 2018. Predstavitelia trhu práce presadzujú zavedenie krátkodobých profesne orientovaných stupňov vzdelávania a profesných bakalárskych programov. Účasť na odbornom vzdelávaní a odbornej príprave (OVP) je výrazne nad priemerom EÚ. Zákon o OVP prijatý v roku 2015 zaviedol prvky "duálneho vzdelávania", inšpirované nemeckým vzdelávacím systémom, avšak adaptované na slovenské pomery a angažujúce zamestnávateľov do poskytovania OVP a do odbornej prípravy učiteľov.

Práce na Slovenskom kvalifikačnom rámci (SKKR) začali v roku 2009, kedy bolo vydané vládne rozhodnutie o implementácii Európskeho kvalifikačného rámca (EQF). V roku 2011 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu schválilo úrovňové deskriptory pre komplexný Národný kvalifikačný rámec (NQF), zahŕňajúce kvalifikácie zo všetkých subsystémov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy (OVP, všeobecné vzdelávanie a vyššie vzdelávanie). Tento úvodný návrh NQF sa príliš zameriaval na formálny vzdelávací systém a vyžadoval si prepracovanie. Slovenská sústava kvalifikácií v súčasnosti obsahuje dva úzko prepojené piliere: národný register kvalifikácií, kde sú kvalifikácie opísané v zmysle kvalifikačných štandardov a príslušných hodnotiacich štandardov; a SKKR, kde sú kvalifikácie priradené k úrovniam. SKKR má osem úrovní vzdelávania založených na výstupoch a pozostáva zo štyroch podrámcov: pre všeobecné vzdelávanie, OVP, vyššie vzdelávanie a pracovné kvalifikácie (získavané mimo formálneho systému na kurzoch a ako pracovné skúsenosti). SKKR bola priradená k EQF v októbri 2017.

⁴ <https://www.minedu.sk/17786-sk/narodny-program-rozvoja-vychovy-a-vzdelavania/>

Prepojenie národnej sústavy kvalifikácií v kontexte celoživotného vzdelávania a národnej sústavy povolání je ustanovené zákonom č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Európska komisia a Cedefop, 2018). Okrem hlavnej funkcie klasifikácie kvalifikácií, vyplývajúcej z hierarchického rozdelenia systému kvalifikácií do jednotlivých úrovní, má SKKR trojakú úlohu:

(a) **komunikačnú**: poskytovať transparentné informácie o národných kvalifikáciách, ich vlastnostiach a vzťahoch;

(b) **transformačnú**: postupná revízia systému uznávania a validácie neformálneho a informálneho vzdelávania, slúžiaci ako nástroj na zabezpečenie kvality a vedúci k lepšej koordinácii celoživotného vzdelávania;

(c) **regulačnú**: monitorovať a regulovať opis kvalifikácií v zmysle štandardov a ich rozdelenia do úrovní, ako aj systém uznávania a validácie kvalifikácií. V krajine existuje všeobecný konsenzus o úlohe tohto rámca pri podpore celoživotného vzdelávania, skvalitňovaní vzdelávania na všetkých úrovniach a podpore študentskej a pracovnej mobility. Ďalšie diskusie na národnej úrovni o využití a funkcii SKRR sú však vnímané ako nevyhnutné (Európska komisia a Cedefop, 2018).

Revidovaný SKKR⁵ je komplexný rámec zahŕňajúci kvalifikácie zo všetkých subsystémov vzdelávania a odbornej prípravy: všeobecného vzdelávania, OVP, vyššieho vzdelávania a ďalšieho vzdelávania. SKKR slúži ako nástroj rozvoja typológie kvalifikácií v národnom kontexte. Pozostáva zo štyroch rôznych podrámčov, z ktorých každý je charakterizovaný spoločným typom kvalifikácie, reflektujúcej vzdelanie a kvalifikačné subsystémy a metódy:

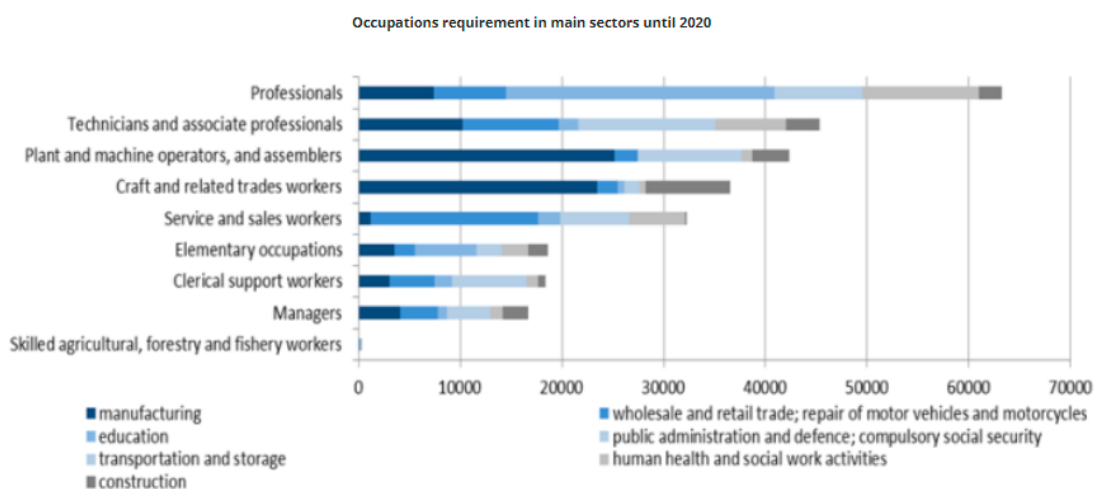
- Všeobecné vzdelávacie kvalifikácie, upravené Zákom č. 245/2008 Z.z. o vzdelávaní a odbornej príprave (Školský zákon), priradené k úrovniam SKKR 1,2 a 4;
- Odborné kvalifikácie, upravené taktiež Zákom č. 245/2008 Z.z. o vzdelávaní a odbornej príprave (Školský zákon), získavané v rámci formálneho OVP (sekundárneho a postsekundárneho), priradené k úrovniam SKKR 2, 3, 4 a 5;
- Kvalifikácie vyššieho vzdelávania, upravené Zákom o vyššom vzdelávaní, priradené k úrovniam SKKR 6,7 a 8;
- Kvalifikácie povolání, upravené Zákom č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní, ktoré sa získavajú mimo formálneho systému vzdelávania v ďalšom vzdelávaní, vzdelávaní dospelých a validácii neformálneho vzdelávania, priradené k úrovniam SKKR od 2 po 7.

Kvalifikácie v prvých troch podrámcoch (všeobecnom vzdelávaní, OVP a vyššom vzdelávaní) odrážajú úroveň kvalifikácie, ako aj úroveň dosiahnutého vzdelania na konci programu vzdelávania. Kvalifikácie povolání väčšinou odrážajú potreby trhu práce a nie sú prepojené s úrovňou vzdelávania. Doteraz boli identifikované rozdiely medzi plnohodnotnými a čiastočnými

⁵ Webová stránka národnej sústavy kvalifikácií, vrátane SKKR, je k dispozícii na: <http://www.kvalifikacie.sk>.

kvalifikáciami povolání, ako uvádza národný register kvalifikácií: plnohodnotná kvalifikácia znamená, že jej držiteľ vykonáva všetky úlohy, spojené s daným povoláním, a čiastočná kvalifikácia znamená vykonávanie jednej alebo niekoľkých (limitovaných) úloh v rámci daného povolania.

NB: ISCO-08 categories; Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE Rev.2) sectors in the legend.
Source: Central Office of Labour, Social Affairs and Family, 2015, based on Trexima Ltd. data.

3. Validácia neformálneho a informálneho vzdelávania

V súčasnosti nie je k dispozícii oficiálne vytvorený národný model validácie neformálneho a informálneho vzdelávania.

Avšak prostredníctvom Zákona o celoživotnom vzdelávaní (2009) sa podarilo zaviesť isté prvky národného modelu validácie, a tým sa vytvorili určité podmienky pre postupný rozvoj systému validácie. Tieto prvky zahŕňajú vytvorenie národnej sústavy kvalifikácií, a tým nového prístupu k opisu kvalifikácií vychádzajúceho z výstupov vzdelávania a vytvorenie samotného Slovenského kvalifikačného rámca (SKKR). V krátkodobom horizonte sa nepredpokladá priamy dopad SKKR na validáciu neformálneho a informálneho vzdelávania, avšak dokončenie referenčného procesu v roku 2017, opis 1 000 kvalifikácií prepojených s SKKR, s nimi súvisiacich štandardov kvality zadefinovaných vo výstupoch vzdelávania a ich začlenenie do národného registra kvalifikácií,

tvoria skompletizované podmienky pre rozvoj systému VNIV. Existuje predpoklad, že kvalifikácie, ktoré sú na trhu práce žiadané a sú obsiahnuté v NSK, budú postupne umiestňované v informačnom systéme ďalšieho vzdelávania a nadobudnú oprávnenosť validácie.

V súčasnosti používané validačné postupy, ktoré sú rámcovo popísané v Zákone o celoživotnom vzdelávaní (2009), sú nasledovné:

1. **Uznávanie výsledkov ďalšieho vzdelávania**, vychádzajúce z hodnotenia vedomostí, zručností a kompetencií získaných prostredníctvom akreditovaných programov, ktorých výsledkom je plnohodnotná alebo čiastočná kvalifikácia, korešponduje so všetkými alebo iba s niektorými požiadavkami profesie; avšak jednotlivci s päťročnou praxou, ktorí nemajú ukončený akreditovaný program, sa môžu uchádzať o preskúšanie akreditovanou inštitúciou a získať osvedčenie, potvrdzujúce súlad so štandardami kvality;
2. **Verifikácia profesnej kompetencie**, ktorá je nevyhnutná pre dané podnikanie a je upravená Zákonom o živnostenskom podnikaní č. 455/1991 Z.z., a ktorá je založená na hodnotení súladu so štandardmi, vyžaduje formálny výučný list.

V súčasnosti sú na Slovensku využívané štyri skupiny nezávisle vytvorených štandardov; tie, ktoré sa využívajú na validáciu, sú kvalifikačné štandardy (a štandardy hodnotenia), zavedené pre účely ďalšieho vzdelávania prostredníctvom zákona o celoživotnom vzdelávaní (Zákon č. 568/2009 Z.z.); sú zaregistrované a vedené v informačnom systéme ďalšieho vzdelávania Ministerstva školstva⁶ a v budúcnosti budú nahradené štandardmi NSK.

V novembri 2015 bola vytvorená pracovná skupina za účelom prípravy nového zákona o celoživotnom vzdelávaní, ktorá sa zaoberala o.i. validáciou a spoľahlivosťou validačného procesu a zamerala sa na relevantné nástroje. Očakáva sa tiež realizácia nadväzujúceho projektu ESF, ktorý by sa zamerail na rozvoj existujúcej národnej sústavy kvalifikácií a na postupy validácie. Pravdepodobne bude potrebné vytvoriť a presadiť národnú validáciu, pozostávajúcu zo štyroch štádií- identifikácie, dokumentácie, hodnotenia a certifikácie- ako aj príslušných nástrojov, nakoľko v súčasnosti sú hlavným nástrojom validácie záverečné skúšky (odporúčané Cedefop-om a Európskou komisiou).

4. Systémy certifikácie a akreditácie

⁶ <http://isdv.iedu.sk/Default.aspx>

Vyššie uvedené skutočnosti odkazujú na akreditované programy, ktorých výstupom sú kvalifikácie opísané štandardmi skôr formálneho než neformálneho vzdelávania. Validácia je postavená na záverečných skúškach absolventov akreditovaných programov (celkový počet 1 297 v roku 2015), ktoré organizujú autorizované inštitúcie. Napriek tomu je možné uchádzať sa o absolvovanie takéhoto typu skúšky aj bez predchádzajúceho ukončenia akreditovaného programu, ak sa daný uchádzač preukáže minimálne 5-ročnou odbornou skúsenosťou. Po úspešnom absolvovaní skúšky dostanú absolventi osvedčenie o splnení kvalifikačných štandardov. Osvedčenia, verifikujúce odbornú kompetenciu, nie sú ekvivalentné k osvedčeniam o ukončení formálneho vzdelávania. Nahradzujú výučný list a sú vydávané iba za účelom založenia podnikateľského subjektu: držiteľia osvedčenia sú oprávnení otvoriť si živnosť, a to v súlade so Zákom o živnostenskom podnikaní (455/1991), nie sú však na základe týchto osvedčení oprávnení pokračovať vo formálnom vzdelávaní, nakoľko nedosiahli príslušnú úroveň vzdelávania. V roku 2015 bolo podľa Zákona o celoživotnom vzdelávaní (568/2009) akreditovaných 15 inštitúcií. Čo sa týka autorizácií na organizáciu záverečných skúšok, celkovo ich bolo vydaných 224.

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania má v kompetencii aj monitorovanie a hodnotenie kvality vzdelávania, a to v súlade so zákonom o vzdelávaní (2415/2008). Zameriava sa však predovšetkým na všeobecné vzdelávanie a napriek predpokladanému rozširovaniu národného testovania, kontrola kvality poskytovaného OVP zo strany obidvoch inštitúcií- štátnej školskej inšpekcie aj Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania- si vyžaduje personálne posilnenie. A preto by sektorálni zmocnenci mali pomôcť pri kontrole kvality praktického vyučovania, ktoré podniky poskytujú. Zodpovední sú aj za certifikáciu podnikových priestorov, určených na poskytovanie praktickej výučby v rámci duálneho OVP.

Akreditácia programu vzdelávania je štátnou verifikáciou schopnosti vzdelávacej inštitúcie realizovať program vzdelávania, a to na základe plnenia podmienok upravených Zákom o celoživotnom vzdelávaní (č. 568/2009). O akreditácii rozhoduje ministerstvo, ktoré, na základe odporúčania Akreditačnej komisie, vydáva príslušnej vzdelávacej inštitúcii osvedčenie o akreditácii vzdelávacieho programu.

Akreditačná komisia, ktorá pozostáva zo zástupcov akademickej a neakademickej sféry, je poradným orgánom vlády a je nezávislá od ministerstva školstva. Všetky ponúkané programy musia byť predložené na individuálne zhodnotenie. Komisia je de facto úplne nezávislá pri vydávaní svojich

rozhodnutí, neplatí to však de jure. Z tohto dôvodu je iba asociovaným členom Európskej asociácie zabezpečovania kvality vo vyššom vzdelávaní.

Komisia odporúča zmeny v programoch sekundárneho vzdelávania. Navrhuje tiež:

- ➔ Zavádzanie finančných stimulov pre študentov technických odborov a vybraných prírodovedných odborov;
- ➔ Rozlišovanie štyroch typov inštitúcií poskytujúcich vyššie vzdelávanie (výskumné univerzity, univerzity, vysoké školy a odborné vysoké školy) namiesto troch, ktoré upravuje legislatíva ;
- ➔ Výrazné navýšovanie financovania vyššieho vzdelávania, pričom financovanie inštitúcií by malo menej závisieť od počtu študentov a vydaných publikácií, a viac na komplexných akreditačných výsledkoch.

5. Záver

Rozvoj NKR na Slovensku je zdĺhavý proces, zahŕňajúci rôzne zainteresované skupiny a realizovaný bol v rámci širších reforiem, zameraných na vytvorenie národnej sústavy kvalifikácií. Inštitúcie, poskytujúce vzdelávanie a odborný výcvik, ako aj ich poskytovatelia a príslušné orgány, sú si plne vedomé tohto rámca; to isté platí pre účastníkov trhu práce, pôsobiach v sektorových radách, profesných združeniach a iných organizácií, ktoré sa na jeho vytváraní podieľali. O SKKR majú iba čiastočné informácie ostatní účastníci trhu práce a poskytovatelia poradenstva v danej oblasti. Ďalším krokom k tomu, aby sa rámec stal známejší medzi študentmi, rodičmi a inými cieľovými skupinami, bude uvádzanie úrovni NKR a EKR na osvedčeniach a diplomoch. V posledných rokoch bol dosiahnutý dôležitý pokrok v oblasti rozvoja SKKR. Zaviedol sa komplexný rámec s jasnou štruktúrou a ambicióznymi cieľmi, ktorý dosiahol skoré prevádzkové štádium. Takisto bol vytvorený národný register kvalifikácií. Tisíc kvalifikácií v rozmedzí úrovni 2 až 8 bolo opísaných, priradených k úrovniam NKR a zaradených do registra. Taktiež bolo vydané rozhodnutie o začlenení prvého štádia primárneho vzdelávania na úrovni 1 SKKR a dokončené prepojenie SKKR na EQF. Je však potrebné vytvoriť jednoznačnejší konceptuálny rámec, ako aj lepšie objasnenie súvislostí medzi jednotlivými nástrojmi a systémami, ktoré sú na národnej úrovni využívané (SKKR, NKR, NOR, rôzne štandardy, plnohodnotné a čiastočné kvalifikácie). Na implementáciu postupov zabezpečovania kvality a lepšie uchopenie témy kvalifikácií vyššieho vzdelávania je potrebný dlhší čas a takisto je potrebné, aby sa týmito témami viac venovali aj zainteresovaný partneri pôsobiaci v oblasti vyššieho vzdelávania. V roku 2020 bolo predpokladané prijatie konceptuálneho rámca (v súčasnosti je to stále v štádiu

procesu) a implementácia systému VNFIL (validácia neformálneho a informálneho vzdelávania) by mala prebehnúť do r. 2022 (Európska komisia a kol.).

Hlavné prekážky pri napĺňaní vyššie uvedených cieľov súvisia s identifikáciou výstupov a ich realizáciou v praxi. Je potrebné, aby bol dopad vzdelávacích výstupov na výkon študenta, ako aj zavedenie správnych postupov hodnotenia lepšie pochopené. K tomu je potrebná aj adekvátna expertíza, vzdelávacie materiály a odborná asistencia.